

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας,
Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης

Άσκηση ακοής -
σολφέζ -
ρυθμική αγωγή
IV

Εαρινό εξάμηνο 2026

Ανδριανοπούλου Μόνικα

Ύλη «Άσκησης Αιχμής» IV

- ✓ Ατονάλ ασκήσεις από το *Modus Novus* και περισσότερο ρεπερτόριο 20ού & 21ου αιώνα (→ Διαστήματα!)
- ✓ Βαθμίδες όλης της χρωματικής κλίμακας
- ✓ Τονικές μελωδίες που θα πατούν πάνω στα αρμονικά φαινόμενα του εξαμήνου, με χρωματική κίνηση, πιο απομακρυσμένες τονικοποιήσεις και πιο απρόσμενα μελωδικά γυρίσματα. Δίφωνες στο ντιντέ, τραγούδι κάθε φωνής σε τετράφωνα χορικά Μπαχ στο σολφέζ.
- ✓ Συγχορδίες: τριφώνες M, E, ε, A, τετράφωνες AM, MM, Mμ, EM, Eμ, εμ, εε (η Mμ σε όλες τις θέσεις), διάφωνες συνηγήσεις
- ✓ Αρμονικές διαδοχές: δανεισμένες συγχορδίες (iv, ii, VI, dim), ΠN, παρενθετικές δεσπόζουσες (V/ii, III, IV, V, vi), συγχορδίες μεθ'7^{ης}, αλυσίδα συγχορδιών μεθ'7^{ης} (κύκλος 5ών), αλυσίδα συγχορδιών μεθ'9^{ης}, συγχορδίες αυξημένης 6^{ης} (ιταλική, γερμανική, γαλλική), αυξημένες I5#, V5#, *diminuita appoggiatura* ή ποίκιλμα, χρωματική σχέση 3^{ης}. Ακουστική αναγνώριση αρμονικών φαινομένων στη μουσική φιλολογία (γνωστά αποσπάσματα)
- ✓ Ρυθμός: παρεστιγμένα, αντιχρονισμοί, συγκοπές, συζεύξεις, παύσεις, πεντάηχα, εξάηχα, επτάηχα, 8:3+3+2, σχέση 3 προς 2, σχέση 5 προς 2, σχέση 4 προς 3, αλλαγή μέτρου και παλμού

Περιεχόμενα

Κλίμακες.....	3
Προπαρασκευαστικές μελωδικές ασκήσεις.....	4
Μελωδικό σολφέζ (Μονόφωνο).....	8
Μελωδικό σολφέζ (Πολυφωνικό τραγούδι).....	18
Συγχορδίες.....	20
Διάφωνες συνηγήσεις.....	22
Αρμονία (Διαδοχές).....	24
Παραδείγματα από τη μουσική φιλολογία.....	29
Ρυθμός.....	42
Ρυθμός – Παραδείγματα ρεπερτορίου.....	57
Ενδεικτική βιβλιογραφία.....	62

Κλίμακες

Πεντατονικές (μείζονα - ελάσσονα) και blues:

Mείζονα 5ατονική Ελάσσονα 5ατονική Κλίμακα blues

Ολοτονική από ντο

Χρωματική από ντο

(α) ♩ = περ. 50

Οκτατονικές (ή ελαττωμένες ή συμμετρικές) από ντο

(i)

1 2 3 4 5 6 7 8 (1)

(ii)

1 2 3 4 5 6 7 8 (1)

Προπαρασκευαστικές μελωδικές ασκήσεις (Σύντομες μονόφωνες ατονάλ μελωδίες)

1. (2εξ)

2α. (3εξ)

Προπαρασκευαστικές ασκήσεις
για το διάστημα 3ης

2β.

Ασκήσεις για το
διάστημα 3ης
Lars Edlund: *Modus Novus*, Κεφ. 3
17

3. (2εξ & 4εξ Κ)

Διαστήματα 2^α & 4^η, σε μη-τονικό περιβάλλον (τραγουδι):

Ασκήσεις για τα
διαστήματα 2ας & 4ης καθ.
Lars Edlund: *Modus Novus*, Κεφ. 1

Musical notation for exercise 3, measures 6-12 and 14-23. The notation is in treble clef. Measures 6-12 are in 4/4 time, and measures 14-23 are in 3/4 time. The exercise consists of two lines of music. The first line contains measures 6, 7, 8, 9, and 12. The second line contains measures 14 and 23. Brackets are used to group notes in measures 6, 7, 8, 9, 12, 14, and 23.

4. (4εξ Α)

Ασκήσεις για το
διάστημα 4ης αυξ. (5εлт.)
Lars Edlund: *Modus Novus*, Κεφ. 5

Musical notation for exercise 4, measures 1-3 and 4-14. The notation is in treble clef. Measures 1-3 are in 4/4 time, and measures 4-14 are in 3/4 time. The exercise consists of two lines of music. The first line contains measures 1, 2, and 3. The second line contains measures 4 and 14. Brackets are used to group notes in measures 1, 2, 3, 4, and 14.

5α. (5εξ Κ)

Ασκήσεις για το
διάστημα 5ης
Lars Edlund: *Modus Novus*, Κεφ. 2

Musical notation for exercise 5a, measures 1-3 and 4-5. The notation is in treble clef. Measures 1-3 are in 4/4 time, and measures 4-5 are in 4/4 time. The exercise consists of two lines of music. The first line contains measures 1, 2, and 3. The second line contains measures 4 and 5. Brackets are used to group notes in measures 1, 2, 3, 4, and 5.

5β.

Μελωδία 1 (αρχ.: από ρε), με
διαστήματα 2ας, 4ης & 5ης καθ.
 Lars Edlund: *Modus Novus*, Κεφ. 2

6. (6ες μ)

Η 6η μικρή σε μη-τονικό περιβάλλον
 (συνδυασμός με 3η μικρή)
 Lars Edlund, *Modus Novus* (Κεφ.6)
 Τραγούδι:

7. (6ες M)

Η 6η Μεγάλη σε μη-τονικό περιβάλλον
 (συνδυασμός με 3η Μεγάλη)
 Lars Edlund, *Modus Novus* (Κεφ.7)
 Τραγούδι:

Μελωδικό σολφέζ (μονόφωνο)

1. Claude Debussy (1862-1918): *Prélude à l'Après-midi d'un faune*, θέμα (1894)

Γ Rapport de triton Γ

anacrouse

..... accent, désinence ...!

<http://patachonf.free.fr/musique/debussy/faunep.php>

2α. Arnold Schönberg (1874-1951): 'Die Natur' – No.1 von 6 *Orchester Lieder*, op.8 (1905)

Schoenberg (1874-1951),
6 Songs, op.8
Die Natur (1903)

A. Schoenberg (1874-1951)

*Εξι τραγούδια, Op.8, No.1**Die Natur (1903)*

Nacht fließt in Tag und Tag in Nacht, —

der Bach zum Strom, der Strom zum Meer; in Tod zer -

rinnt des Lebens Pracht und Tod zeugt des

Leben licht und hehr

3α. Sergei Prokofiev (1891-1953): 'Gavotta' from *Symphony No.1 ('Classical')* (1917)

Prokofiev (1891-1953)
 'Κλασική Συμφωνία' (No.1, Op.25, 1917)
 III. Gavotta: Non troppo allegro

3β.

Αρμονική Ακολουθία
 για τα μμ.1-12 της III. Gavotta
 Prokofiev, *Symphony No.1, Op.25, in D maj.*
 ('Classical Symphony', 1917)
 (αποδίδεται στον μισό χρόνο)

(D):I (B):N⁶I₄⁶ V ⁷♭VI D:I V vi f#:i V VI C#:Ger. I₄⁶ D:V⁷ I
 ή: (D):I ♭VII⁶ VI₄⁶ V/vi IV I V vi iii V/iii I Ger./VII VII₄⁶ V⁷ I

4α. Charles Ives (1874-1954): *The Cage* (1906), από τα *114 Songs* (1922)

Αναγνώριση & τραγούδι

Οι δύο ολοτονικές κλίμακες:

4β. Charles Ives (1874-1954): *The Cage* (1906), από τα *114 Songs* (1922)

Στίχοι (του ιδίου):

A leopard went around his cage
from one side back to the other side; he stopped
only when the keeper came around with meat;
A boy who had been there three hours began to wonder,
“Is life anything like that?”

Ένας πάνθηρας πηγαινοερχόταν στο κλουβί του
από τη μια πλευρά στην άλλη· σταμάτησε
μόνο όταν ήρθε ο φύλακας, φέρνοντας κρέας·
ένα παιδί που ήταν εκεί τρεις ώρες, άρχισε να αναρωτιέται,
“Μήπως η ζωή είναι κάπως έτσι;”

[Πλήρης παρτιτούρα, ανάλυση και εκτέλεση:
<http://composersguide.com/more-scales-and-harmonies/>]

64 The Cage

(1906)

*evenly and mechanically,
no ritard., decresc., accel. etc.*
(repeat 2 or 3 times)

f A leopard went a-round his cage from one side

back to the oth-er side; he stopped on-ly when the keep-er came a-round with meat;

A boy who had been there three hours be-gan to won-der, "Is life an-y-thing like that?"

NOTE:- All notes not marked with sharp or flat are natural.

<http://composersguide.com/more-scales-and-harmonies/>

5. Piotr Ilyich Tchaikovsky (1840-1893): *The Maid of Orleans* (1878-9)

Piotr Ilyich Tchaikovsky (1840-1893)
The Maid of Orleans (1878-9)
 Πράξη 1η

Andantino

Dmin i ⁷vii/V iv I i⁶ II^N⁶ i⁶₄ V i

8

i ⁷vii/V iv ⁷vii/iv IV vii/V i⁶₄ V

6. Hector Berlioz (1803-1869): *La Revolution grecque* (1825)

Hector Berlioz (1803-69)
La Revolution grecque (1825)
 Astre terrible et saint (chorus)

♩. = περ.45

G D Eb Bb c G Ab Eb

8

D G a D e D C f#^ϕ7 G

13

A D e b F#⁷ b

7α. Edgar Varèse (1883-1965): *Density* (1936, 1946)

Musical score for Edgar Varèse's *Density*. The score consists of three staves of music in 4/4 time, with a tempo marking of $\text{♩} = 72$. The first staff begins with a *mf* dynamic and features a triplet of eighth notes. Dynamics fluctuate between *f*, *mf*, *p*, and *f*. The second staff includes a *f > p* dynamic change and a *p subito* instruction. The third staff features a *f* dynamic, a *ff* dynamic, a *mf subito* instruction, and a *fff* dynamic. The score is characterized by complex rhythmic patterns, including triplets and sixteenth notes, and dynamic markings such as *mf*, *f*, *p*, *ff*, *fff*, and *p subito*.

7β.

Ασκήσεις ρυθμικού σολφέζ - προετοιμασία για τραγούδι του *Density 21,5* (Edgar Varèse):

Five rhythmic exercises for *Density 21,5* by Edgar Varèse, all in 2/4 time. Each exercise is marked with a first ending symbol (double bar line with two dots).

- Exercise 1: $\text{♩} = 72$. Rhythm: quarter note, quarter note, eighth note triplet, quarter note, eighth note triplet, quarter note.
- Exercise 2: Rhythm: quarter note, quarter note, eighth note triplet, quarter note, eighth note triplet, quarter note.
- Exercise 3: Rhythm: eighth note triplet, eighth note triplet, quarter note, eighth note triplet, eighth note triplet, quarter note, eighth note triplet, eighth note triplet, quarter note.
- Exercise 4: Rhythm: quarter note, quarter note, eighth note triplet, eighth note triplet, quarter note, quarter note, eighth note triplet, eighth note triplet, quarter note.
- Exercise 5: Rhythm: quarter note, eighth note triplet, eighth note triplet, quarter note, eighth note triplet, eighth note triplet, quarter note.

8. Hector Berlioz (1803-1869): *The Damnation of Faust* (1846)

Hector Berlioz (1803-1869)
The Damnation of Faust, op.24
 Le roi de Thule (Chanson gothique)
 (αρχ.τον.:F)

Andante con moto

The musical score consists of four staves of music in the key of F major (one flat). The tempo is 'Andante con moto'. The notes are annotated with Roman numerals indicating the underlying chords:

- Staff 1: p (I) (V)⁷ (vi) (I)⁴(V)
- Staff 2: (I) (V/vi)(vi) (IV) (IV/IV) (IV) (V/V)
- Staff 3: sf (v) (V/bIII) (bIII) (V/bIII) (bIII) (bVI) (iv)
- Staff 4: (i) (V) (I) (V)⁷ (I) (V) (I)

9. J.S.Bach (1685-1750): *Agnus Dei*, από την *Λειτουργία σε Σι ελάσσονα* BWV232 (1749)

Bach, Mass in B minor, *Agnus Dei*, BWV 232

The musical score consists of three staves of music in the key of B minor (two flats). The tempo is not explicitly stated but is characteristic of the piece.

Ottman, R. (2002). *Music for Sight Singing*, 5th Edition. New Jersey: Prentice Hall

10. Hugo Wolf (1860-1903): *Nimmersatte Liebe* (1888)

Hugo Wolf (1860-1903)
Nimmersatte Liebe (Morike Lieder No.9, 1888)

Sehr maessig

app. app.

I ii^{7φ} I ii^{7φ} I I^{5#} ii⁶ (V)vi (V)iii iii (V)vi

app. app. χρωμ. app. χρωμ.

vi (V)iii V⁷ ii^{2φ} I (V)IV

app. χρωμ. app.

v^{2φ} IV Ger. I₄⁶ I^{5#} IV iv^{7M} V I

11. Arnold Schönberg (1874-1951): *Variations for Orchestra* (1926)

Arnold Schoenberg
Variations for Orchestra, Op.31 (1928)

12αφθογγική σειρά

4A 3μ 6M (4K)

7 (8va-----|)

5ε 4A

12. Alban Berg (1885-1935): *Klaviersonate*, Op.1 (1910)

Alban Berg,
Piano Sonata, Op.1

13. Camille Saint-Saens (1835-1921): *Samson and Delilah*, Act II, Op.47 (1877)

Camille Saint-Saens (1835-1921)
Samson and Delilah, Act II, Op.47 (1877)

Andantino

p 6 6b 5 4# 4 3

5

p

9 *cresc.* 5 4# 4 3 *piu cresc.*

13 *f* *dim.*

14. Dominick Argento (1927-2019): *Sleep*, from *Six Elizabethan Songs* ()

"Sleep," from *Six Elizabethan Songs*

Lentamente

p

Dominick Argento

pochino cresc.

mp *dimin.* *p*

© 1970 by Boosey & Hawkes, Inc. Reprinted by permission.

Cleland, K.D. and Dobrea-Grindahl, M. (2010). *Developing Musicianship through Aural Skills. A Holistic Approach to Sight Singing and Ear Training*. New York and London: Routledge.

Μελωδικό σολφέζ- Πολυφωνικό τραγούδι

1.

J.S. Bach, Χορικό No.4, BWV 9:
Es ist das Heil uns kommen her,

SOPRANO

ALTO

TENOR

BASS

1 2 3 4

I V V I (vii) IV (V) IV V I vi (V) V (V) V I=IV

E+ A+ E+ B+

5 6 7 8 9 10

ii I₆ V I IV_ V I=V I IV_ vi (vii) ii (V) I V IV_ I V (V) V I

B+ E+ f#- E+

J.S. Bach, Χορικό No.17, BWV 67, 145:
Erschienen ist der herrliche Tag

SOPRANO
 ALTO
 TENOR
 BASS

1 2 3 4 5 6

i IV v=ii V I IV IV V I V I=IV vii i

e-dorian A+ e

7 8 9 10 11 12

(V) (ii) (V) V i=vi V I=IV V I IV ii V⁷ I vi

G+ D+

13 14 15 16 17 18

ii=vi IV V⁵ I (V) vi iii V I vii=ii i⁴ V⁴ # I

G+ e

Συγχορδίες

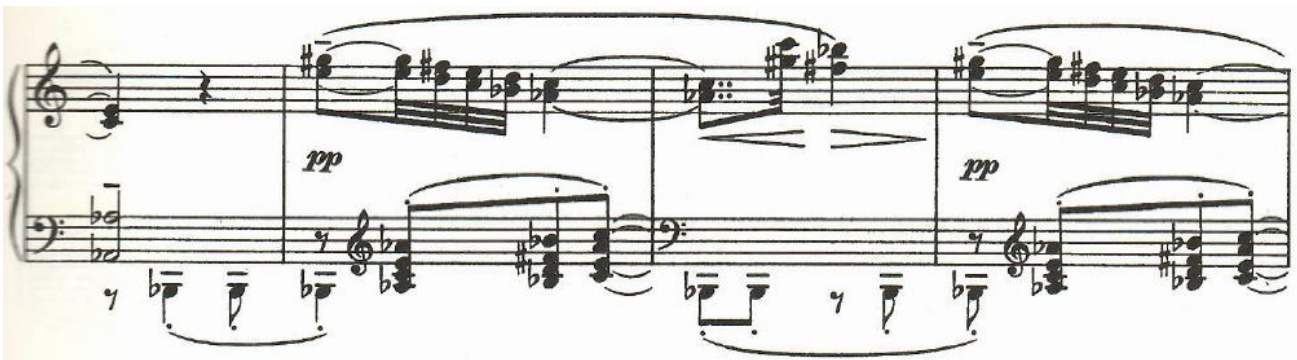
1.

Όλες οι Αυξημένες συγχορδίες:

Παραδείγματα ρεπερτορίου:

(α)

Debussy, Complete Preludes, Books 1 & 2, 'II. Voiles' (Dover Publications, NY), μμ14-17

(β)

Clara Schumann, Toccata, from *Vier Stücke aus Soirées Musicales*, Op. 6

Espressivo e tranquillo
ben marcato il canto

p dolce e legato

sempre con Pedale

Phillips, J., Piper Clendinning, J., & West Marvin, E. (2005). *The Musician's guide to Aural Skills*, Vol.1. NY: W.W. Norton & Company (σελ.199)

2. Συγχορδίες μεθ' 7^{ης} στη μείζονα και στην αρμονική ελάσσονα

(i) Συγχορδίες μεθ' 7^{ης}
πάνω στις βαθμίδες τής
μείζονας κλίμακας

MM Eμ Eμ MM Mμ Eμ εμ

↳ Είδη συγχορδιών μεθ' 7^{ης} που προκύπτουν: MM, Mμ, Eμ, εμ

(ii) Συγχορδίες μεθ' 7^{ης}
πάνω στις βαθμίδες τής
αρμονικής ελάσσονας κλίμακας

EM εμ AM Eμ Mμ MM εε

↳ Είδη συγχορδιών μεθ' 7^{ης} που προκύπτουν: AM, MM, EM, Mμ, Eμ, εμ, εε

3. Ενδεικτικά dictée συγχορδιών από κοινή νότα:

(Πιθανές συγχορδίες: Τρίφωνες: M, E, ε, A. Τετράφωνες: AM, MM, EM, Mμ, Eμ, εμ, εε)

(i) Κοινή νότα: μι

E_4^6 $c^\# \phi 7$ a^6 E^+M7

(ii) Κοινή νότα: φα (/μι#)

$e^\# \circ 6$ G^2 $b^b M7$ F^+ d^4 $D^b 6$

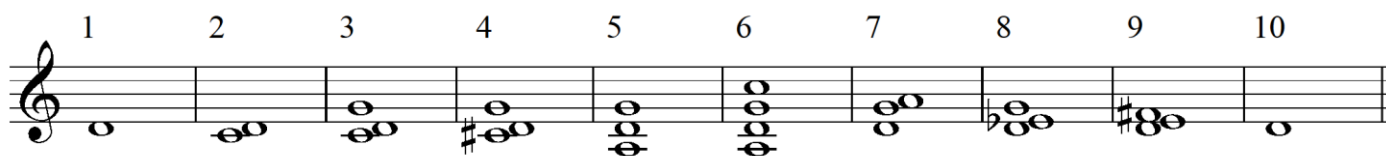
Διάφωνες συνηχήσεις

1. Διάφωνες συνηχήσεις με διαστήματα 2ας

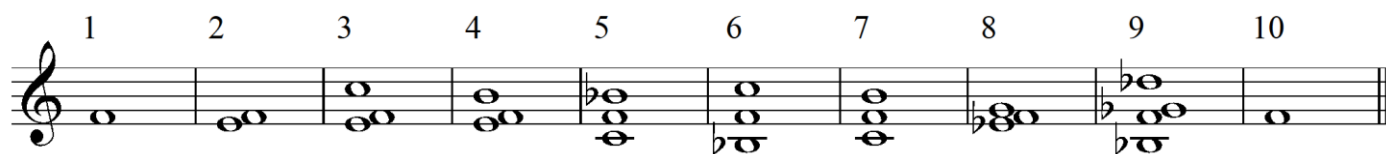
2. Διάφωνες συνηχήσεις με διαστήματα 2ας & 4ης

Συνηχήσεις,
με διαστήματα
4ης & 2ης
(βλ. *Modus Novus*, σελ.24)

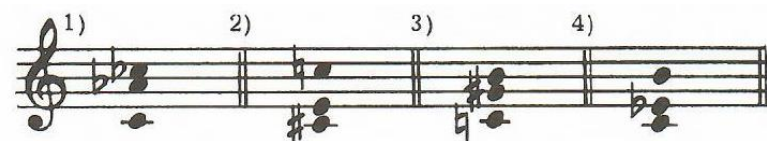

3. Διάφωνες συνηχήσεις με διαστήματα 2ας, 4ης & 5ης

Συνηχήσεις,
διαστήματα 2ας-5ης
(βλ. *Modus Novus*, σς.30,55)

4. Διάφωνες συνηχήσεις με διαστήματα 6μ & 3μ (Modus Novus, Κεφ.6, σ.57)

5. Διάφωνες συνηχήσεις με διαστήματα 2ας – 6ης

Συνηχήσεις (i): διαστήματα 2ας-5ης

1 2 3 4 5 6

7 7 8 9 10 11 12

Συνηχήσεις (ii): διαστήματα 3ης & 6ης

13 14 15 16

6. Διάφωνες συνηχήσεις με διαστήματα 2ας/3ης & 7ης

(7μ, 3μ) (7M, 2M)

7. Ανακεφαλαίωση: Διάφωνες συνηχήσεις με διαστήματα 2ας – 7ης

Διάφωνες συνηχήσεις δ' εξαμήνου:
Ανακεφαλαίωση, τραγούδι

1 2 3 4 5 6 7

8 9 10 11 12 13 14

(6μ, 3μ) (6M, 3M) (7μ, 3μ) (7M, 2M)

Αρμονία

Διαδοχές - Παραδείγματα

1.

I N⁶ V⁷ I I IV iv I

I It. V #vi^{°2} V 5# I

2.

Αρμονικές διαδοχές
με χρωματικές σχέσεις 3ης

(α)

I bIII V I bVI IV I

(β)

I III I VI IV iv I

Chromatic-Mediant Relationships

Chromatic chord progressions featuring chords with third-related roots.

Diatonic Mediant Relationships

	<i>Mediant relationships</i>	<i>Submediant relationships</i>
Lead-sheet symbols:	C Em	Cm Eb C Am Cm Ab
Roman numerals:	C: I iii	c: i III C: I vi c: i VI

* Ties indicate common-tone relations.

Between Major Triads
Same quality (M), one common tone is preserved

	C	E	C	Eb	C	A	C	Ab
C:	I	III or V/vi	I	bIII Mode Mixture	I	VI or V/ii	I	bVI Mode Mixture

Between Minor Triads
Same quality (m), one common tone is preserved

	Cm	Em	Cm	E	Cm	A	Cm	Am
c:	i	iii	i	#iii	i	vi	i	#vi

A **doubly-chromatic mediant relationship** is a chord progression featuring two third-related chords of opposite quality (M, m). No common tones are shared between the two chords. Enharmonic spellings are also common.

	C	Em	Cm	E	C	A	Cm	A
C:	I	biii	c: i	#III	C: I	bvi	c: i	#VI

<https://www.scribd.com/doc/181541862/Chromatic-Mediant-Relationships>

3.

Αρμονική Ακολουθία,
Dictee

(I-δανεισμένη VI-I:
χρωμ.σχ.3ης)

The image shows two systems of musical notation for exercise 3. Each system consists of a grand staff (treble and bass clefs) with a common time signature (C). The first system has eight measures with the following chord symbols below: I, iii, I, $\flat VI^{5\flat}$, I, V/ii, ii, V/iii. An arrow points from the text "(I-δανεισμένη VI-I: χρωμ.σχ.3ης)" to the $\flat VI^{5\flat}$ chord in the fourth measure. The second system has five measures with the following chord symbols below: III(V/vi), ⁷, IV, iv, I, $V^{5\sharp}$, I. The piece concludes with a double bar line.

4α.

Διαδοχές συγχορδιών από 4ες
Τραγούδι

The image shows three systems of musical notation for exercise 4a. Each system consists of a grand staff (treble and bass clefs) with a common time signature (C). The first system has four measures with the following chord symbols below: 1. I, $\flat VI$, I, $\flat VII$. The second system has four measures with the following chord symbols below: 2. I, $\flat VI$, I, $\flat VII$. The third system has two measures with the following chord symbols below: 3. I, $\flat VII$. The piece concludes with a double bar line.

So what

Moderately

Miles Davis

Piano & Bass
intro

The musical score for the piano and bass introduction of 'So What' is written in 4/4 time. It consists of two systems. The first system shows the piano part with chords and the bass part with a triplet pattern. The second system continues the piano and bass parts.

5.

Αρμονική διαδοχή
Αναγνώριση συγχορδιών:
Dim.app., N, χρωμ.σχ.3ης, V5#

The harmonic progression for the piano and bass introduction of 'So What' is indicated below the piano part. The progression is: I, #ii^{o2} (dim. app.), I, IIN⁶, V⁷, I, IV, I, bVI, IV, ii, V, -5#, I. A bracket underlines the sequence I, bVI, IV, ii, which is labeled as 'Χρωμ.σχ.3ης' (Chromatic scale, 3rd).

6.

Από το βιβλίο
Jazz Piano Voicing Skills
 του Dan Haerle
 ("Skill 44")

Συγχορδίες 9ης

V^9 V^{9b} I^7

i iv^7 VII^9 III^7 VI^9 $ii^{\phi 7}$ V^9 i^7

7.

$\text{♩} = \text{περ.30}$

Αρμονική διαδοχή,
 Dictée & τραγούδι

I bVI I V/IV^{5b} IV iv

(χρωμ. σχ. 3ης)

$Fr.$ V^7 bVI IIN^6 V^7 i

Παραδείγματα από τη μουσική φιλολογία (Μελωδικά – Αρμονικά)

1α.

Schubert Symphony No.9
C maj., D944
I. Andante, mm304-315
Τραγούδι μελωδιών εγχόρδων

Violin

Trombone

Violoncello

Mib⁵⁺ → λαβ -

(κοινές νότες
εναρμόνιες:
ντοβ=σι
μιβ =ρε#)

5

→ ΣΙ⁵⁺ → μι -

(κοινές νότες:
σολ & σι)

9

→ ΣΟΛ⁵⁺ → ντο -

1β.

Schubert Symphony No.9
C maj., D944
I. Andante, mm304-315

V⁶₅ i V⁶₅ i V⁶₅ i

ab e c

2.

Glinka (1804-1857)
Ruslan & Lyudmila III. (περ.1840)

3α.

Charles Ives (1874-1954),
The Unanswered Question (1908, 1935),
αρμονικό υπόβαθρο (έγχορδα, μμ.1-15)

(G) I iii vi⁶₄ I⁶ (V)⁶₅ IV vi⁴₃ ii I⁶ I

3β. (Θέμα τρομπέτας)

♩ = περ.50

4.

Prokofiev Rome & Juliet

Seergei Prokofiev

$\text{♩} = 80$

mf *f* *ff* *f*

3 *mf* *p*

6 *ff* *f* *mf*

<https://musescore.com/user/18491576/scores/6664502>

5. Frank Martin (1890-1974) - *Petite Symphonie Concertante*, op.54 (1946) (για: άρπα, τσέμπαλο, πιάνο και ορχ. εγχόρδων σε 2 ομάδες), μμ1-9. Lars Edlund, *Modus Novus* (Κεφ.4), σελ.44.

44

$\text{♩} = 56$

(12 αιφλογοα εσρικ)

(46/31)

7

f

6.

Nigel Westlake (1958-)
When you taught me how to dance
Από το soundtrack της ταινίας *Miss Potter*(2006)

I IV I I ii V I IV I vi V⁶ vi

V I V \flat III IV I I IV I I V vi

χρ.σχ.3ης

7α. Béla Bartók (1881-1945), *Concerto for Orchestra*, Sz.116, (1943)

1 (♩ = 73-64)

2 (♩ = 83-90)

3 (♩ = 83-90)

(Modus Novus: Κεφ.4, Παραδείγματα από τη μουσική φιλολογία (σελίδες 42-3))

8. Eric Satie (1866-1925), *Le Fils des Étoiles* (1891). Prelude du 1er Acte: La Vocation Paris: E. Baudoux & Cie

En blanc et immobile

Toujours

https://en.wikipedia.org/wiki/Le_Fils_des_Étoiles

9. C. Debussy (1862-1918), *Préludes for piano, Book I* (1909-10), No.10: La Cathédrale Engloutie

Profondément calme (Dans une brume doucement sonore)

pp

Doux et fluide

(<http://partitions-piano.fr/>)

10α. Béla Bartók (1881-1945), 2^ο Κονσέρτο για πιάνο σε Σολ+, Sz.95, 1930-1 (Universal Edition)

II

Adagio, $\text{♩} = 66 - 69$
hallo il pezzo con cord., non vibrato

1. *div.*
pp

2. *pp*

Viola *pp*

Violoncello *pp*

Contrabbasso *pp*

[5]

[10]

[15] [20]

pp

10β.

Adagio ♩ = 66

PIANO II

pp legato

5

10

15

20

https://www.youtube.com/watch?v=fkfXJzFciNk&ab_channel=AlienRobotMusic

11α.

Paul Hindemith (1895-1963),
Όπερα "Mathis der Maler",
'Grablegung' ('Η ταφή')

[Quartal & quintal harmony:
Αρμονία με 4ες & 5ες]

4/4

Hindemith
Grablegung
 Flute & Oboe, mm16-23

Flute

Oboe

Fl.

Ob.

Sergei Prokofiev (1891-1953)
Ο Πέτρος και ο λύκος

C

χρωμ. σχ. 3ης

Ab, ab

Eb

3η μ

βη μ

χρωμ. σχ. 3ης

Eb

χρωμ. σχ. 3ης

b

D

G

2Α (3η μ)

βη μ

13.

Igor Stravinski
Symphony of Psalms, II
μμ 1-13

Musical score for Igor Stravinski's Symphony of Psalms, II, measures 1-13. The score is written in a single system on a treble clef staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/8. A tempo marking of $\text{♩} = 60$ is indicated at the beginning. The music starts with a *mf* dynamic. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with some notes marked with accents. The piece concludes with a double bar line.

14.

Alban Berg (1885 – 1935)
Wozzeck, Πράξη 2η

Musical score for Alban Berg's Wozzeck, Act 2, measures 1-5. The score is written in a grand staff (treble, middle, and bass clefs) in 6/8 time. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The music begins with a *p* dynamic. The upper voice part features a melodic line with various intervals and rests. The piano accompaniment is characterized by complex, dissonant chords and textures. Dynamics range from *p* to *mp* and *pp*. The score includes a *rit.* (ritardando) marking. The piece ends with a double bar line.

15.

Dimitri Shostakovich (1906-1975)
 5η Συμφωνία, Op.47, Dmin., I
 μμ.1-5, πρώτα βιολιά

Moderato ♩ = 76

16.

Schubert (1797-1828),
 Die Liebe hat gelogen, D.751 (1822)

(Λείπει η 3η:
 την τραγουδάει
 ο τραγουδιστής)

χρωμ. σχ.3ης χρωμ. σχ.3ης

VII.

Ich grolle nicht.

Nicht zu schnell.

53.

mf
Ich grolle nicht, und wenn das Herz auch bricht,
e - wig verlor' - nes Lieb, e - wig verlor' - nes Lieb! ich
grol - le nicht, ich grol - le nicht. Wie du auch
strahlst in Di - a - man - ten - pracht, es fällt kein Strahl in dei - nes
f ritard.
Her - zens Nacht, das weiss ich längst.

Edition Peters

9714

18. Alban Berg (1885-1935): *Wozzeck* (1914-22)

421. *Wozzeck*, Act II

The musical score is for Act II of *Wozzeck*, page 421. It features a Tenor soloist and a Chorus consisting of Baritone and Bass parts. The lyrics are: "Ein Jä-ger aus der Pfalz Ritt einst durch ei-nen grü-nen". The score is in 7/4 time and includes dynamic markings such as *f* (forte). The piano accompaniment is shown at the bottom of the page.

Benjamin, T., Horvit, M.M., and Nelson, R. (2001). *Music for Analysis: Examples from the common practice period and the twentieth century*. Oxford: Oxford University Press.

Ρυθμός

Επεξήγηση ρυθμικής σκέψης – ασκήσεις - παραδείγματα

♩ Πολυρυθμός 3:4: Φτιάχνοντας 3ηχο πάνω από 4 χρόνους-Προτάσεις για τον τρόπο που σκεπτόμαστε:

♩ Σχέση 3:4, ως δίφωνος ρυθμός:

Πολυρυθμός 3:4

Ξέ να γου
τα τα τα
(1) (2) (3)
Ξέ ρω τρα δώ

Ξέ να γου
τα τα τα
Ξέ ρω τρα δώ

♪ Σχέση 3:4, ως μονόφωνος ρυθμός:

The image shows two musical staves. The top staff is in 12/8 time, starting with four quarter notes, followed by four groups of eighth notes (each group containing three eighth notes), and ending with four quarter notes. The bottom staff is in 4/4 time, starting with four quarter notes, followed by four groups of eighth notes (each group containing three eighth notes, marked with a '3' and a bracket), and ending with four quarter notes. Arrows point to the corresponding notes between the two staves, showing that the eighth notes in 12/8 align with the quarter notes in 4/4.

3:4

<p style="text-align: center;"> ♩ ♩ ♩ ♩ <u>Εέ</u> - <u>ρω-να</u> - <u>τρα-γου</u> - <u>δώ</u> ↓ ↓ ↓ ↓ </p>
<p style="text-align: center;"> ♩ ♩ ♩ ♩ <u>Εέ</u> - <u>ρω-να</u> - <u>τρα-γου</u> - <u>δώ</u> ↓ ↓ ↓ ↓ </p>

♩ Πολυρυθμός 4:3: Φτιάχνοντας 4 χρόνους πάνω από 3-Προτάσεις για τον τρόπο που σκεπτόμαστε:

♩ Σχέση 4:3, ως δίφωνος ρυθμός:

(α)

Σχέση 4:3 σε δίφωνο ρυθμό:

Ξέ ρω να ζω

Ξέ και παί

(β)

Σχέση 4:3 σε δίφωνο ρυθμό:

ta ki ti ta ki ti ta ki ti ta ki ti ta ki ti ta ki ti ta ki ti ta ki ti

ta ta (a) ta (a) ta

Ξέ ρω να ζω

Ξέ και παί

(γ)

Πολυρυθμός 4:3

Ξέ ρω να ζω

τα τα τα τα (1) (4) (3) (2)

Ξέ και παί

Ξέ ρω να ζω

ta ki ti ta ki ti ta ki ti ta ki ti ta ki ti ta ki ti ta ta ta ta

Ξέ και παί

♪ Επτάηχα

Planet of the Apes: The Hunt (μ55). Jerry Goldsmith, 1968.

(Winterson, J. (Ed.) (2000). *The New Anthology of Music*. London: Hinrichsen Edition, Peters Edition Ltd)

West End Blues (μ.46), as performed by Louis Armstrong and his Hot Five, 1928. Σύνθεση: King Oliver. Μεταγραφή: Randy Sandke

(Burkholder, J.P. & Palisca, C.V. (2010). *Norton Anthology of Western Music. Vol3: Twentieth Century*. New York & London: W.W.Norton & Company)

♪ Επτάηχα & άλλες υποδιαίρεσεις, με νότες

Διμερής – επταμερής υποδιαίρεση παλμού (ρυθμικό σολφέζ):

♪ Επτάηχα & άλλες υποδιαίρεσεις, με συλλαβές

2μερής-7μερής υποδιαίρεση παλμού

Δίφωνος ρυθμός:

♩. = 54 in 1

194

6 7 8 9 10

6.2. Μονομερείς έως Εξαμερείς Ρυθμοί

6 6 5 5

203

6 3 6 2 6 3

3 4

206

in 1

3 2 3 3 4

3 3 3 3 4

5 6 7 8 9

7.2 Μονομερείς έως Επταμερείς Ρυθμοί

A ⁷ B ⁷ ³ C ⁷

D ⁷ ⁵ E ⁷ ⁶

244

⁷ ³ ⁷

⁷ ⁷ ⁵ ⁷

⁷ ⁶ ⁷

2

3 4

5 6

245

in 4

⁶ ⁷ ³

⁷ ⁵ ³ ⁷ ³

2

3 4

246

^{6:4} ^{7:4} ^{3:2} ^{6:4}

^{7:4} ^{6:4} ^{7:4} ^{6:4}

2

3 4 5

247 in 1

7 2 3 4 5

6 7 8 9 10

Πολυρυθμός 2:3:

388

2 3

4 5 6

394

2 3

4 5 6

Πολυρυθμοί 3:2 και 2:3 στην ίδια άσκηση:

397 in 3 + 2

3:2 2:3

2

3:2 3:2

3 4

Πολυρυθμός 3:4:

403

12/8

3 4 5

404

3/4

3 4

405

♩ = 80

4/8

3 4 5

406

3/4

3 4

Πολυρυθμός 4:3:

409

2 3

4 5 6

410

3 7

3 4 5

Αλλαγές μέτρου και παλμού:

504

5 6

505

2 4 5

510

506

Η ίδια άσκηση γραμμένη αλλιώς:

3

5

ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

♪ Ρυθμική άσκηση 1^η

Ρυθμική *prima vista*, ♩ = 58

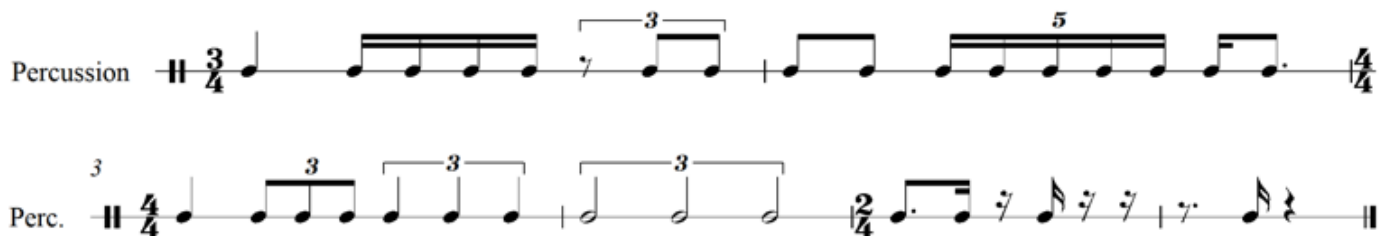
♪ Ρυθμική άσκηση 2^η

Ρυθμική *prima vista*, ♩ = 60

♪ Ρυθμική άσκηση 3^η

Ρυθμικό dictée & σολφέζ:

♪ Ρυθμική άσκηση 4^η

♪ Ρυθμική άσκηση 5^η

Ρυθμικό σολφέζ:
υποδιαίρέσεις 1-7, και 3:4

♪ Ρυθμική άσκηση 6^η

♪ 8 = 3+3+2

8=3+3+2

♪ Ρυθμική άσκηση 7^η

The image shows a musical score for Percussion exercise 7, consisting of three systems of two staves each. The notation includes various rhythmic patterns, rests, and dynamic markings.

System 1: The top staff is labeled "Percussion" and the bottom staff is also labeled "Percussion". Both start with a 5/8 time signature. The top staff has measures 1, 2, 3, 4, and 5. Measure 1 contains a triplet of eighth notes. Measure 2 contains two eighth notes. Measure 3 contains a triplet of eighth notes. Measure 4 contains a quarter note. Measure 5 contains a triplet of eighth notes. The bottom staff has measures 1, 2, 3, 4, and 5. Measure 1 is a whole rest. Measure 2 contains two eighth notes. Measure 3 contains a triplet of eighth notes. Measure 4 contains a quarter note. Measure 5 contains a triplet of eighth notes.

System 2: The top staff is labeled "Perc." and the bottom staff is also labeled "Perc.". Both start with a 5/8 time signature. The top staff has measures 6, 7, and 8. Measure 6 contains a triplet of eighth notes. Measure 7 contains a quarter note. Measure 8 contains a quarter note. The bottom staff has measures 6, 7, and 8. Measure 6 contains a triplet of eighth notes. Measure 7 contains a triplet of eighth notes. Measure 8 contains a triplet of eighth notes.

System 3: The top staff is labeled "Perc." and the bottom staff is also labeled "Perc.". Both start with a 5/8 time signature. The top staff has measures 9, 10, and 11. Measure 9 contains a quarter note. Measure 10 contains a quarter note. Measure 11 contains a quarter note. The bottom staff has measures 9, 10, and 11. Measure 9 contains a triplet of eighth notes. Measure 10 contains a quarter note. Measure 11 contains a quarter note.

Ρυθμός – Παραδείγματα Ρεπερτορίου

1. F.Chopin (1810-1849): *Trois Nouvelles Études* (1839). Edition Peters

Andantino

1.

(senza s)

p

p

cresc.

sempre legato

dimin.

Handwritten notes: *6/8 = 3/4*, *dysones*

15 Beat 3

Violin I: *f*, *cresc.*, *ff*

Violin II: *f*, *cresc.*, *ff*

Viola: *ff*

Violoncello: *ff*

Double Bass: *ff*

Violin I: *ff*

Violin II: *ff*

Viola: *ff*

Violoncello: *ff*

Double Bass: *ff*

(Winterson, J. (Ed.) (2000). *The New Anthology of Music*. London: Hinrichsen Edition, Peters Edition Ltd)

3. Astor Piazzolla (1921-1992): *Libertango* (1974)

Μελωδία & αρμονική διαδοχή αρχής 'Libertango', Astor Piazzolla
(3+3+2)

The image displays a musical score for the beginning of 'Libertango' by Astor Piazzolla. It is written in 4/4 time and consists of four systems of music. Each system includes a melody line in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The piano part features a rhythmic pattern of eighth notes, often in a triplet or sextuplet, with dynamic markings such as *P* (piano) and *V* (accents). The harmonic progression is indicated by Roman numerals and chord symbols below the bass line. The first system starts with a whole note chord *i* in the bass. The second system begins with a *iv*₄⁶ chord, followed by a *i* chord. The third system starts with a *i*₂ chord, followed by a *V/V* chord with a sharp sign, and then a *6*₄⁶/*3* chord. The fourth system begins with a *ii*_{3b}⁴ chord, followed by a *V*₇ chord. The score concludes with a double bar line and repeat dots.

4. Dave Brubeck (1920-2012): *Blue Rondo à la turk* (1959)

(αρχή)

(περ. 1':19")

(περ. 1':39")

(περ. 1':49")

(περ. 1':53")

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Benjamin, T., Horvit, M.M., and Nelson, R. (2001). *Music for Analysis: Examples from the common practice period and the twentieth century*. Oxford: Oxford University Press
- Berkowitz, S., Fontrier, G., & Kraft, L. (1997). *A New Approach to Sight Singing, 4th Edition*. New York: Norton & Company
- Boettger, A. (2012). *Taataa! Rhythmus lessen und hören*. Hannover: Carus-Verlag
- Burkholder, J.P., & Palisca, C.V. (2010). *Norton Anthology of Western Music, Sixth Edition. Volume Three: Twentieth Century*. New York: Norton & Company
- Cleland, K.D. and Dobra-Grindahl, M. (2010). *Developing Musicianship through Aural Skills. A Holistic Approach to Sight Singing and Ear Training*. New York and London: Routledge. Σελ.555
- Edlund, L. (1963). *Modus Novus: Studies in reading atonal melodies*. Stockholm: Nordiska Musikforlaget
- Ottman, R. (2002). *Music for Sight Singing, 5th Edition*. New Jersey: Prentice Hall
- Phillips, J., Piper Clendinning, J., West Marvin, E. (2005). *The Musician's Guide to Aural Skills. Volume 2. Teacher's Edition*. New York & London: W.W.Norton & Company
- Piston, W.(1976). *Harmony*. New York: Norton & Company
- Rifkin, D. & Urista, D. (2006). Developing Aural Skills: It's not just a game. *Journal of Music Theory Pedagogy*, 20, 57-79
- Tovey, D.F. (1936). The Training of the Musical Imagination. *Music & Letters*, 17(4), 337-356
- Μηνακάκης, Δ. (2006). *Εγχειρίδιο ακουστικών δεξιοτήτων*. Αθήνα: Παπαρηγορίου-Νάκας